

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

PIĘTKA

◆ ◆ ◆
O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Używamy różnych określeń na sam początek lub sam koniec bochenka chleba – jego pierwszą lub ostatnią kromkę. Jednym z tych określeń jest PIĘTKA.

Mówimy PIĘTKA z dwóch powodów. Po pierwsze dlatego, że – tak jak pięta jest na samym końcu stopy – tak i PIĘTKA jest na samym skraju bochenka (i to raczej na jego końcu niż na początku, bo ta na początku była zawsze zjadana pierwsza, tak że nawet nie zdążyła doczekać się osobnej nazwy). Po drugie dlatego, że jest wypukła (tak samo zresztą jak pięta), a wypukłość jest zawarta w samej nazwie PIĘTY i PIĘTKI.

Różnie się tę „wypukłość semantyczną” interpretuje. Jedni uznają ją za wynik napięcia, naciągnięcia, naprężenia – w słowach PIĘTA i PIĘTKA kryłby się ten sam element znaczeniowy co w prasłowiańskim czasowniku *pęti, рьно ‘napinać, rozciągać’. Inni dopatrują się w PIĘCIE i PIĘTCE pokrewieństwa z PIĘKNEM: pięta byłaby na swój sposób piękna ze względu na wypukłości i krągłości – powiązanie pojęcie piękna z pojęciem krągłości bazuje na założeniu, że ten sam element brzmieniowy i znaczeniowy *penk- odnaleźć można również w przymiotniku PIĘKNY.